

Beheerplan Stadsweg Groningen - Ten Boer

Datum	18 april 2016
Auteur	J.R. Offereins
In opdracht van	Provincie Groningen
Projectnummer	P16036

1 | Aanleiding en vraagstelling

De Provincie Groningen heeft het plan om tussen Groningen en Ten Boer een Fietsroute Plus te realiseren langs de huidige Stadsweg. De nieuwe inrichting van de Stadsweg bestaat uit een fietspad en een naastliggende landbouwweg. Aan de zuidzijde wordt een bloemrijke berm gerealiseerd, aan de noordzijde zijn wasplaten (paddenstoelen) aanwezig, die voorkomen op de Rode lijst van bedreigde soorten. Langs het traject wordt lokaal extra beplanting aangebracht.

Voor de nieuwe inrichting van de Stadsweg is een groenplan opgesteld (Grontmij, 2016). Hierin is aangegeven welke bestaande natuurwaarden worden behouden en welke nieuwe natuurwaarden worden gerealiseerd. Deze natuurwaarden vragen om een bepaald beheer. Hiervoor is dit beheerplan opgesteld.

De centrale vraag hierbij is: welke beheermaatregelen dienen te worden genomen om de bestaande natuurwaarden te behouden en de nieuwe natuurdoelen langs de Stadsweg te ontwikkelen?

Het beheerplan is opgesteld aan de hand van de aanwezige bestaande natuurwaarden en een streefbeeld. Om dit streefbeeld te realiseren is een overzicht opgesteld van het type beheer, de frequentie en periode en de werkwijze. Hierdoor is het voor de toekomstige beheerder duidelijk op welke wijze het beheer van de Stadsweg moet gaan plaatsvinden.

Dit beheerplan heeft betrekking op het tracé van de Stadsweg vanaf het dorp Ten Boer tot aan de kruising met de Noorddijkerweg te Groningen. Zie voor gedetailleerde kaarten van het traject de tekeningen in het groenplan (Grontmij, 2016).

2 | Natuurwaarden

De Stadsweg bestaat uit een halfverhard landbouwpad, met daarlangs een breed fietspad. Aan de noord- en zuidzijde van de Stadsweg bevindt zich een smalle berm en een sloot. Het geheel is omringd door landbouwgebied.

Opgaande beplanting langs de weg is onregelmatig aanwezig en is hier op een natuurlijke wijze ontstaan. Van verdichting is beperkt sprake.

2.1 Bestaande natuurwaarden

De belangrijkste natuurwaarde van de Stadsweg wordt gevormd door de aanwezige wasplaten. Wasplaten zijn een typische groep van paddenstoelen die voorkomen in schrale graslanden met een hooilandbeheer. Langs de Stadsweg komen deze voor op schrale en mosrijke plekken langs de noordberm en deels ook de zuidberm. De grootste aantallen zijn aanwezig op het gedeelte tussen Lageweg en Boerderij Langeland. Landelijk zeer zeldzame soorten die er voorkomen zijn de ridderwasplaat, wantsenplaat, weidewasplaat en de bittere wasplaat. Algemene soorten zijn de zwartwordende wasplaat, het sneeuwzwammetje en het papegaaiwammetje.

Wasplaten groeien optimaal op laagproductieve mosrijke plekken met langdurig gelijkblijvend beheer (Keizer, 2007; Arnolds, 2015). Het huidige maairegime is de reden dat deze zeldzame soorten hier aanwezig zijn.

2.2 Streefbeeld

Opgaande beplanting

Het streven is om in de bermen van de Stadsweg pleksgewijs kleine groepjes beplantingen toe te passen. De beplanting dient te worden aangeplant als meerjarig bosplantsoen en niet als laanboom. Op deze manier ontstaat een min of meer natuurlijke ontwikkeling van de beplanting die aansluit bij de bestaande bomen en houtopstanden. Door in een aritmisch patroon met een onderlinge afstand van circa 350 tot 500 meter tussen de groepen te hanteren wordt geen afbreuk gedaan aan de openheid van het landschap, maar zal wel een herkenbaar patroon ontstaan dat de Stadsweg begeleidt. Kwetsbare delen van de noordberm en zuidberm waar zich wasplanten bevinden worden hierbij gemedend (Grontmij, 2016).

De afwisseling met bestaande bomen en aan te planten struikensoorten zoals meidoorn, zwarte els, sleedoorn, wilde appel en hondsroos zal de Stadsweg interessant maken voor vogels als voedselbron (insecten) en broedgelegenheid.

Bloemrijke bermen

De beoogde inrichting van de Stadsweg biedt kansen voor het creëren van bloemrijke bermen (Grontmij, 2016). Kansen voor nieuwe bloemrijke bermen liggen er met name aan de zuidzijde, op plaatsen waar er geen scheiding van functies (fietspad en landbouwpad) of enkel een fietspad wordt gerealiseerd. Het is in principe niet nodig om de bermen langs de Stadsweg in te zaaien omdat hier van nature al een bloemrijke vegetatie voorkomt en de gebiedseigen grond al de nodige zaden bevat (Grontmij, 2016). Wanneer er, door intensieve grondbewerkingen, toch kale plekken ontstaan dan kan een gericht bloemenmengsel ingezaaid worden (cf Grontmij, 2016).

Evenals bij de houtopstanden zal ook bij de realisatie van bloemrijke bermen de noordzijde zo veel mogelijk worden gemedend.

Het landbouwpad kan een ecologische meerwaarde gaan vormen wanneer deze ingezaaid wordt met een bloemrijk graslandmengsel (cf Grontmij, 2016). Hierdoor zal op dit pad een bloemrijke en laagblijvende vegetatie ontstaan met diverse klaversoorten, waarvan insecten zullen profiteren.

3 | Beheer

De beheermaatregelen vallen uiteen in maatregelen die gericht zijn op het behoud van de bestaande natuurwaarden en maatregelen die het beoogde streefbeeld realiseren en behouden. De beheermaatregelen zullen hieronder per categorie besproken worden.

3.1 Behoud bestaande natuurwaarden

De belangrijkste te behouden natuurwaarden worden gevormd door de populatie wasplaten in de noord- en zuidberm. Voor deze paddenstoelen dient het huidige verschralingsbeheer in de vorm van één keer maaien en afvoeren ongewijzigd te worden voortgezet. Voor wasplaten is het ideaal als de vegetatie kort is in september (Arnolds, 2015). Vanwege de laagproductieve vegetatie in de noordberm is één keer per jaar maaien in die periode dan ook voldoende. Hierbij is het van groot belang dat de bodem bij het machinaal maaien niet wordt verdicht en de vegetatiezone niet wordt beschadigd.

3.2 Realisatie streefbeeld

Opgaande beplanting

De te planten opgaande beplanting heeft vrijwel geen onderhoud nodig. Hooguit dienen er delen gesnoeid te worden wanneer deze hinderlijk zijn voor fiets- of landbouwverkeer. Snoeiwerkzaamheden kunnen dan in februari of uiterlijk begin maart uitgevoerd worden. Later snoeien is onwenselijk vanwege de broedtijd voor vogels, die normaal gesproken vanaf half maart aanvangt.

Bloemrijke bermen

Het beheer van de bermen is onderverdeeld in de ontwikkeling van bloemrijke vegetaties in de zuidelijke berm en op het landbouwpad.

In de zuidelijk berm komen plaatselijk wasplaten voor. Deze paddenstoelen vragen een verschralingsbeheer van één keer per jaar maaien en afvoeren. Een dergelijk maaieregime bevordert ook de kruidenrijkdom in een vegetatie; vaker maaien leidt tot meer grazige vegetaties dat niet bevorderlijk is voor kruidenrijkdom. Daarom kan het bestaande maai-beheer van de noordelijke berm en de zuidelijke berm na de ingreep gelijk getrokken worden.

Het landbouwpad wordt bereden en vraagt om een kortblijvende vegetatie. Dit pad kan daarom twee keer per jaar gemaaid worden; in juli en in september. Dit is tevens bevorderlijk voor een goede zodeontwikkeling in de eerste jaren. Na drie jaar kan een beoordeling volgen van de noodzaak van twee keer per jaar maaien. Dit omdat het ingezaaide mengsel in principe kortblijvend is. Wanneer er zich dan een stabiele en korte vegetatie op het pad heeft ontwikkeld, is één keer per jaar maaien in de nazomer (eind augustus-begin september) voldoende.

3.3 Samenvatting

In onderstaande maatregelentabel is per onderdeel aangegeven welk beheer, frequentie en periode in het jaar het beheer dient te worden uitgevoerd. Om in lijn met de Flora- en faunawet te werken is het van belang de werkzaamheden uit te voeren conform de Gedragscode Flora- en faunawet Bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen (Stadswerk, 2014). Deze gedragscode is in onderstaande tabel verwerkt.

Tabel 1 Samenvatting beheer Stadsweg Groningen-Ten Boer.

Onderdeel en locatie	Maatregel	Frequentie	Tijd / periode	Opmerkingen
Natuurvriendelijk maai-beheer noord- en zuidberm	Maaien en afvoeren maaisel	1x per jaar	Eind augustus- begin september	Verdichting en bemesting van bermen voorkomen vanwege zeldzame wasplaten.
Maaien landbouwpad	Maaien en afvoeren maaisel	2x per jaar	Eind juli en september	Na inzaaien mengsel in het eerste jaar 3x maaien om zode met bloemplanten goed te laten ontwikkelen.
Bomen en struiken langs stadsweg	Snoeien	Afhankelijk van belemmering voor verkeer	Februari/ maart	
Sloten aan weerszijden Stadsweg	Sloten schonen	1x per jaar	Volgens keur waterschap	Schonen vanaf de weiland kant en evt afvoeren. Schoonsel <u>niet</u> in bermen langs Stadsweg leggen, vanwege de wasplaten.

4 | Literatuur

- Arnolds, E. 2015. Wasplatengraslanden in Nederland. Deel II. De belangrijkste terreinen en natuurbeheeraspecten. Stratiotes 48, 15-31.
- Grontmij 2016. Notitie groenplan Fietsroute plus Groningen – Ten Boer. 23 februari 2016. Referentie-nummer 348761.
- Keizer, P.J. 2007. Paddenstoelen. In: Kalkman, V.J. De soorten van het leefgebiedenbeleid. –EIS-Nederland, Leiden.
- Stadswerk 2014. Gedragscode Flora- en faunawet Bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen 22 oktober 2014. Vereniging Stadswerk Nederland en Branchevereniging VHG